

Marga Jacobs, voorzitter Leefmilieu, mede namens Cees en Rienet van Rulo, omwonenden.

Jarenlange overlast en gezondheidseffecten voor de omwonenden

Jarenlang hebben de omwonenden overlast van het bedrijf Reiling. Overlast van stof, stank, bio-aerosolen van het compostproces en tel daarbij op: tonaal geluid. Daarnaast constateerden omwonenden dat sloten werden gebruikt voor de afvoer van afvalwater en dat silo's op het terrein staan, die er volgens de vergunning helemaal niet konden staan. Het waren dan ook de omwonenden die klachten indienden en zienswijzen en aandringen op betere maatregelen. Maar het duurde jaren voordat hun klachten serieus werden genomen. Daarbij zijn de gezondheidseffecten, met name door de bio-aerosolen, bij tijden heel hevig. Het onderzoek van de heren Mans en Eijlander bevestigen dit beeld: de onjuiste positionering door de provincie van het bedrijf als klant en een houding gericht op "conformiteit met regels" en "minder gericht op de maatschappelijke en bestuurlijke realiteit". Dat hebben de omwonenden geweten. Afgezien van de vraag hoe dit verder moet bij de provincie is het de vraag hoe dit naar de omwonenden wordt goedgemaakt. Zij zijn degenen die hier jarenlang onder geleden hebben.

Reiling en gebrekkige aandacht voor het milieu

De omwonenden hebben het bedrijf door de jaren heen leren kennen als een bedrijf dat het niet zo nauw neemt met het milieu. Dat beeld doemt ook op uit het feitenrelaas dat de rekenkamer gemaakt heeft. De ene overtreding is nog niet gelegaliseerd of de volgende dient zich al aan. Feitelijk heeft dit bedrijf de vergunningverlening op een nieuwe leest geschoeid: een vergunning vraag je niet aan als je de activiteiten wilt uitvoeren. Je begint gewoon de activiteiten uit te voeren, en als de handhavers dan langskomen en erachter komen, ga je een aanvraag indienen. En zodra je die aanvraag hebt ingediend: "is handhaving niet meer toegestaan." Ik citeer uit het feitenrelaas. Dat dit niet klopt is een ander verhaal, zeker niet als er onderhands gedoogd wordt, en doe je feitelijk als je niets regelt over de ontstane situatie.

Provincie loopt achter de feiten aan

Het moet ook voor de ambtenaren een frustrerende bezigheid zijn geweest: steeds opnieuw overtredingen signaleren en vervolgens legaliseren. Met dat legaliseren zijn we het niet mee eens: zaken als teveel opslag, het ontbreken van een vernevelingskanon, er hoeft met de handhaving nergens op gewacht te worden. Het teveel aan opslag kan afgevoerd worden en de stuifgevoelige opslag die een vernevelingskanon nodig heeft moet beëindigd worden. Dat kan niet alleen, maar dat moet ook, ook volgens professor Blomberg. Er geldt in Nederland nog steeds een beginselplicht tot handhaven. In de eerste plaats natuurlijk ten behoeve van de omwonenden en het milieu, maar ook voor de provincie Noord Brabant zelf. Welke positie heeft de provincie anders naar bedrijven, die gevraagd worden duurzaam te werken en een stapje extra te doen voor het milieu? Er is een onaanvaardbare situatie ontstaan: jarenlang creëert het bedrijf overlast en de provincie treedt niet op. Uit de stukken wordt nu het beeld gecreëerd van een ambtelijke apparaat dat beter moet gaan communiceren en pro-actiever moet worden. Ik wil op dit punt wel de knuppel in het hoenderhok gooien, want mijn inziens blijft in de huidige stukken de rol van GS teveel buiten schot. Deze jarenlang durende kwestie, die ook politiek vaker op de agenda heeft gestaan en waarbij burgers keer op keer tot de politiek hebben proberen door te dringen, is ook op dat niveau niet opgepakt. De vereniging Leefmilieu kent de provincie Noord Brabant, ook uit andere gevallen, als een provincie die haar oren snel laat hangen naar de bedrijven. Die "klantgerichte" benadering waar de heren Mans en Eijlander het over hebben, komt niet uit de lucht vallen: dat is ook politiek het beleid geweest. Dus voordat u die milieuprofessionals in uw ambtelijk apparaat van alles gaat verwijten:

wilde u het niet gewoon zelf zo? Hebt u zelf niet gewoon het economische belang op de voorgrond gezet?

Een nieuw begin

Vanuit de vereniging Leefmilieu zijn wij bij veel zaken rond afvalbedrijven betrokken geweest en nog steeds, van 5 september dateert de laatste uitspraak van de Raad van State die is ten opzichte van de gemeente Almelo in het gelijk stelt. Sommige afvalbedrijven zijn gesloten, anderen hebben hun leven gebeterd, een enkeling hebben we voorgedragen voor een prijs. Ik heb meerdere bedrijven zien veranderen van hekkensluiter naar goed functionerende bedrijven. Dat kan. Mijn tips daarvoor:

- Het bedrijf moet gaan beseffen dat die milieuregels niet meer weg gaan en het bedrijf gaat zich pro-actief gedragen en straalt dat ook uit naar zijn personeel. Geef het geld uit aan milieumaatregelen in plaats van aan advocaten en communicatie-adviseurs.
- De provincie moet zorgen voor zero – tolerance, voor ambtenaren die echt deskundig zijn en niet steeds nieuwe gezichten. Geef die ambtenaren vooraf politiek rugdekking.
- Het bedrijf en de provincie betrekken de omgeving bij alle stappen en sturen de omwonenden alle informatie, inclusief alles over de handhaving. Houd regelmatig bijeenkomsten met de betrokken omwonenden.

De mensen die rond het bedrijf wonen, verdienen dat, zeker na al deze jaren.